

פסחים נה

ברייתא: אין בין תשעה באב ליום הכיפורים אלא שזה ספיקו אסור וזה ספיקו מותר. דיוק מהברייתא: הא לכל דברים - זה וזה שוין.

חיזוק מהדיוק לדברי ר' אלעזר: מסייע לרבי אלעזר, דאמר רבי אלעזר: אסור לו לאדם שיושיט אצבעו במים בתשעה באב, כדרך שאסור להושיט אצבעו ביום הכיפורים.

קושי על הדיוק:

ברייתא 2	ברייתא 1	
אין בין תשעה באב לתענית ציבור אלא שזה אסור בעשיית מלאכה, וזה מותר בעשיית מלאכה במקום שנהגו גבי תענית ציבור תניא: כשאמרו אסור ברחיצה - לא אמרו אלא כל גופו, אבל פניו ידיו ורגליו - לא!	אין בין תשעה באב ליום הכיפורים אלא שזה ספיקו אסור וזה ספיקו מותר	דברי הברייתא
למדנו מקודם שתשעה באב כמו שאר תעניות ציבור חוץ ממלאכה - ולכן תשעה באב מותר לרחוץ פניו ידיו ורגליו	הא לכל דבריהם - זה וזה שוין	דיוק מדברי הברייתא - הסתירה
הזכיר את הדין המיקל - מלאכה ולא את הדין המחמיר - שאסור רחיצת כל גופו	הזכיר את הדין המיקל	פתרון - רב פפא

קריאת שמע	איסור מלאכה	
חתן, אם ירצה לקרות קריית שמע לילה הראשון - קורא לא חיישינן ליוהרא	ובכל מקום תלמידי חכמים בטלים חיישינן ליוהרא	תנא קמא
לא כל הרוצה ליטול את השם יטול. חיישינן ליוהרא	לעולם יעשה אדם עצמו תלמיד חכם לא חיישינן ליוהרא	רבן שמעון בן גמליאל
כיון דכולי עלמא קרי ואיהו נמי קרי - לא מיחזי כיוהרא	מוחלפת השיטה	פתרון - רבי יוחנן
התם הוא דבעינן כוונה, ואנן סהדי דלא מצי כוונתי דעתיה - מיחזי כיוהרא	כיון דכולי עלמא עבדי מלאכה ואיהו לא עביד - מיחזי כיוהרא לא מיחזי כיוהרא - אמרי: מלאכה היא דלית ליה. פוק חזי כמה בטלני איכא בשוקא.	רב שישא בריה דרב אידי - לרבנן רב שישא בריה דרב אידי - לרבן שמעון בן גמליאל

משנה. וחכמים אומרים: ביהודה היו עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות, ובגליל לא היו עושין כל עיקר. הלילה, בית שמאי אוסרים, ובית הלל מתירין עד הגוף החמה.

קושי: מעיקרא (במשנה הראשונה של הפרק) תנא מנהגא, ולבסוף תנא איסורא!

תירוץ: אמר רבי יוחנן: לא קשיא; הא - רבי מאיר, הא - רבי יהודה. דתניא, אמר רבי יהודה:

ביהודה היו עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות, ובגליל אינן עושין כל עיקר. אמר לו רבי מאיר: מה ראייה יהודה וגליל לכאן? אלא, מקום שנהגו לעשות מלאכה - עושין, מקום שנהגו שלא לעשות - אין עושין. מדקאמר רבי מאיר מנהגא - מכלל דרבי יהודה איסורא קאמר.

קושי: וסבר רבי יהודה ארבעה עשר מותר בעשיית מלאכה? והתניא, רבי יהודה אומר: המנכש בשלשה עשר ונעקרה בידו - שותלה במקום הטיט, ואין שותלה במקום הגריד.

דיוק: בשלשה עשר - אין, בארבעה עשר - לא.

הסבר הקושי: מכדי שמעינן ליה לרבי יהודה דאמר: כל הרכבה שאינה קולטת לשלשה ימים - שוב אינה קולטת, ואי סלקא דעתך ארבעה עשר מותר בעשיית מלאכה - למה לי שלשה עשר? והאיכא ארביסר, וחמיסר, ומקצת שיתסר!

תירוץ 1: אמר רבא: בגליל שנו

קושי: והאיכא ליליא!

תירוץ 1: אמר רב ששת: כבית שמאי.

תירוץ 2: רב אשי אמר: לעולם כבית הלל, לפי שאין דרכן של בני אדם לנכש בלילה.

תירוץ 2: רבינא אמר: לעולם ביהודה, ובהשרשה - חד מקצת היום ככולו - אמרינן, תרי מקצת היום ככולו - לא אמרינן.

משנה.

רבי מאיר אומר כל מלאכה שהתחיל בה קודם לארבעה עשר - גומרה בארבעה עשר, אבל לא יתחיל בה בתחלה בארבעה עשר, אף על פי שיכול לגומרה.
וחכמים אומרים: שלש אומניות עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות, ואלו הן: החייטין, והספרים, והכובסין.
רבי יוסי בר יהודה אומר: אף רצענין.

שאלה על ר' מאיר: איבעיא להו;

לצורך המועד	שלא לצורך המועד	אפשרות
המקרה במשנה – אם התחיל, גומר	אפילו מיגמר נמי לא	אפשרות 1
אבל לצורך אתחולי מתחלינן	המקרה במשנה – אם התחיל, גומר	אפשרות 2
בין לצורך המועד בין שלא לצורך, מיגמר - אין, אתחולי - לא		אפשרות 3

ניסיון 1 לענות: תא שמע: **אבל לא יתחיל בתחילה בארבעה עשר אפילו צלצול קטן, אפילו שבכה קטנה. מאי אפילו?** לאו אפילו הני דלצורך המועד, מיגמר - אין, אתחולי - לא. מכלל דשלא לצורך - מיגמר נמי לא גמרינן!

דחייה: לא, לעולם דשלא לצורך - מיגמר נמי גמרינן. ומאי **אפילו** - אפילו הני נמי דזוטרי נינהו. דסלקא דעתך אמינא: התחלתן זו היא גמר מלאכתן, נתחיל בהו נמי לכתחילה - קמשמע לן.

ניסיון 2 לענות: תא שמע, **רבי מאיר אומר: כל מלאכה שהיא לצורך המועד – גומרה בארבעה עשר. אימתי - בזמן שהתחיל בה קודם ארבעה עשר, אבל לא התחיל בה קודם ארבעה עשר - לא יתחיל בה בארבעה עשר, אפילו צילצול קטן. אפילו שבכה קטנה.** לצורך המועד - אין, שלא לצורך המועד - לא! **דחייה:** הוא הדין דאפילו שלא לצורך נמי גמרינן, והא קא משמע לן: דאפילו לצורך המועד, מיגמר - אין, אתחולי - לא.

ניסיון 3 לענות: תא שמע, **רבי מאיר אומר: כל מלאכה שהיא לצורך המועד - גומרה בארבעה עשר, ושאינה לצורך המועד - אסור. ועושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות במקום שנהגו. מקום שנהגו - אין, לא נהגו - לא! ושמע מינה: לצורך המועד - אין, שלא לצורך המועד - לא, שמע מינה.**

וחכמים אומרים שלש אומניות.

רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אף הרצענין, שכן עולי רגלים מתקנין מנעליהן בחולו של מועד	חכמים: החייטין - שכן הדיוט תופר כדרכו בחולו של מועד, הספרין והכובסין - שכן הבא ממדינת הים והיוצא מבית האסורין מספרין ומכבסין בחולו של מועד.	
למידין תחילת מלאכה מסוף מלאכה	אין למידין תחילת מלאכה מסוף מלאכה	במה חולקים?

משנה.

מושיבין שובכין לתרנגולים בארבעה עשר, ותרנגולת שכרחה מחזירין אותה למקומה. ואם מתה - מושיבין אחרת תחתיה
גורפין מתחת רגלי בהמה בארבעה עשר, ובמועד מסלקין לצדדין
מוליכין כלים ומביאין מבית האומן, אף על פי שאינם לצורך המועד

קושי: השתא אותובי מותבינן, אהדורי מיבעיא?

תירוץ: אמר אביי: סיפא אתאן לחולו של מועד.

הגבלת הדין: אמר רב הונא: לא שנו אלא תוך שלשה למרדה, דאכתי לא פרח צימרא מינה. ואחר שלשה לשיבתה - דפסדא לה ביעי לגמרי. אבל לאחר שלשה למרדה, דפרח לה צימרא מינה, ותוך שלשה לשיבתה דאכתי לא פסידי ביעי לגמרי - לא מהדרינן.

דעה חולקת: רבי אמי אומר: אפילו תוך שלשה לשיבתה מהדרינן.

הסדר המחלוקת: במאי קמיפלגי? מר סבר: להפסד מרובה - חששו, להפסד מועט - לא חששו, ומר סבר: להפסד מועט נמי חששו.

שברפת ושכחצר - מוציאין אותו לאשפה	הזבל שכחצר מסלקין אותו לצדדין	
מוצאין	רק מותר לצד	סתירה
בארבעה עשר	בחולו של מועד	פתרון 1 - אביי
אם נעשה חצר כרפת - מוציאין אותו לאשפה		פתרון 2 - רבא - הא והא בחולו של מועד

